

POROČILO SKUPINE STROKOVNJAKOV

Akreditacija študijskega programa

VIST – Fakulteta za aplikativne vede | Foto:
študentje 3. letnika Fotografije 1. st., Atelje
reklamne in modne fotografije; Mentorja: Branko
Čeak in Jure Horvat, dipl. foto. (VS); š. l. 2019/20

Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta Študijski program za izpopolnjevanje Specialno pedagoško izpopolnjevanje za učitelje otrok s posebnimi potrebami

Dr. Anita Goltnik Urnaut
Dr. Dušan Krnel
Dr. Vesna Bilić
Kristina Debenjak

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a
Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

POROČILO O AKREDITACIJI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i in predlagatelj/i: **Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta**

Študijski program: Specialno pedagoško izpopolnjevanje za učitelje otrok s posebnimi potrebami, program za Izpopolnjevanje

Skupina strokovnjakov:

predsednik/ca	dr. Anita Goltnik Urnaut, Fakulteta za komercialne in poslovne vede
član	dr. Dušan Krnel, upokojen, prej Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
članica	dr. Vesna Bilić, upokojena, prej Sveučilište Zagreb, Učiteljski fakultet
članica	Kristina Debenjak, študentka Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani

Datum oddaje akreditacijskega poročila agenciji: 1. 12. 2022

Podpis predsednika/ce skupine strokovnjakov: _____

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 1.10.2022. Skupina strokovnjakov je vsebinsko uskladila strokovno mnenje in pripravila skupno poročilo o izpolnjevanju meril za akreditacijo študijskega programa.

Strokovnjaki smo pregledali dokumentacijo za program z naslovom Specialno pedagoško izpopolnjevanje za učitelje otrok s posebnimi potrebami, ki je bil sprejet na senatu Univerze na Primorskem 20. 4. 2022. Ugotovili smo, da so predloženi vsi potrebni dokumenti za presojo. Po pregledu gradiva smo pripravili mnenje po 4 standardih in oblikovali vsebino poglavij prednosti, priložnosti in odličnosti. Poročili smo pregledali vsi člani skupine strokovnjakov, podali predloge za izboljšave in potrdili poročilo, ki smo ga 1. 12. 2022 poslali na NAKVIS. 16. 1. 2023 smo prejeli odgovor zavoda na poročilo (s prilogami). Pregledali smo odziv in nove dokumente ter dopolnili poročilo skupine strokovnjakov in ga 3. 2. oddali.

(35. člen meril: Skupina strokovnjakov pripravi skupno poročilo po področjih presoje in standardih kakovosti, določenih v merilih za akreditacijo študijskega programa, in sicer na podlagi vloge s prilogami, druge zahtevane dokumentacije in ogleda prostorov, kadar je to potrebno zaradi popolne ugotovitve dejanskega stanja.

Agencija pošlje akreditacijsko poročilo vlagatelju, ki lahko nanj da svoje pripombe v enem mesecu od njegovega prejema. Če vlagatelj v tem roku pripomb na poročilo ne da, to postane končno. Če pripombe da, skupina strokovnjakov v enem mesecu od njihovega prejema pripravi končno akreditacijsko poročilo, v katerem se opredeli do vseh pripomb.)

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Akreditacija študijskega programa (številna tabela)				
Področja presoje	Izpolnjuje standarde kakovosti		Delno izpolnjuje standarde kakovosti	Ne izpolnjuje standardov kakovosti
	Prednosti	Priložnosti za izboljšanje		Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti
Sestava in vsebina študijskega programa				
Standard 1	0	1		
Standard 2	/	/		
Standard 3	0	0		
Zasnova izvajanja študijskega programa				
Standard 4	0	0		
Standard 5	0	0		

Odličnost	
-----------	--

UGOTOVLJENO DEJANSKO STANJE IN NJEGOVA PRESOJA

Temeljna usmeritev za presojo po posameznih standardih:

Skupina strokovnjakov vsak predpisani standard kakovosti presoja na dveh ravneh v skladu z določbami o presoji, ki so podrobneje opredeljene v V. poglavju meril (OBRAZCI VLOG). Na prvi objektivno presodi in z argumenti podpre izpolnjevanje standarda. S tem presoja skladnost, obstoj ali izvajanje predpisanega. Na drugi ravni pa ugotovljeno stanje kvalitativno vrednoti v obsegu nad (ali pa pod) sprejemljivim in s tem presodi tudi kakovost. Na tej ravni presoje z argumenti strokovno oceni, kaj je zelo dobro, dobro, kaj ni oziroma kaj bi lahko bilo bolje. Če je nekaj skladno s predpisom, še ni nujno dobro. Nasprotno nekaj ni nujno slabo, če ni (povsem) skladno s predpisom, saj je visoko šolstvo raznoliko, dobro pa se lahko skriva ravno v posebnosti ali izjemnosti. Medtem ko nekateri standardi kakovosti vsebujejo kvalifikatorje, kot je '**kakovosten**', drugi izrecno sprašujejo zgolj po primernosti, ustreznosti ali le obstoju oziroma izvajanju nečesa. Skupina strokovnjakov temu navkljub vselej presoja na dveh ravneh – iz prve ravni na koncu posameznega standarda povzame morebitne neskladnosti ali večje pomanjkljivosti, iz druge pa prednosti in priložnosti za izboljšanje, tako kot izhajajo iz ugotovitev in ocen, in ne po načelu, da morajo biti številčno uravnotežene, ali po kakšnem drugem načelu.

SESTAVA IN VSEBINA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. standard: Študijski program po sestavi in vsebini študentom ponuja celovito znanje ter jim omogoča doseči postavljene cilje in načrtovane kompetence oziroma učne izide.

a) konsistentnost in vsebinska povezanost posameznih predmetov in učnih načrtov ter študijskega programa kot celote:

Na podlagi vloge in priloženih dokumentov za predlagani program »Specialno pedagoško izpopolnjevanje za učitelje otrok s posebnimi potrebami« ugotavljamo, da so cilji študijskega programa dobro opredeljeni in vodijo k pridobitvi navedenih kompetenc oziroma učnih rezultatov.

b) povezanost (skladnost) ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov, določenih v učnih načrtih, s cilji in kompetencami študijskega programa in z njegovo vsebino glede na vrsto in stopnjo študija:

Cilj predlaganega programa je usposobiti učitelje za delo z otroki, ki iz različnih razlogov potrebujejo posebno skrb in podporo pri vključevanju v izobraževalni sistem. V programu se bodo učitelji, ki so v predhodnem študiju osvojili osnovne pedagoške kompetence, usposabljali za prepoznavanje značilnosti in potreb otrok s posebnimi potrebami in delo z njimi.

Program je namenjen usposabljanju za delo z dvema skupinama otrok:

a) otroci, katerih sposobnosti za interakcijo z dejavniki iz okolja omejujejo njihovo učinkovito in enakopravno sodelovanje v izobraževalnem procesu: otroci z okvarami vida, sluha, komunikacijskimi in govorno-jezikovnimi motnjami, motoričnimi in gibalnimi motnjami, kroničnimi boleznimi, motnjami avtističnega spektra, z učnimi težavami, s čustvenimi težavami in vedenjskimi motnjami.

V program so vključene tudi vsebine, ki se nanašajo na vzgojo in izobraževanje otrok z motnjami v duševnem razvoju in otrok z motnjo pozornosti/hiperaktivnostjo (v sklopu predmetov Metode dela z otroki s čustvenimi in vedenjskimi težavami ali motnjami in Metode dela z otroki z učnimi težavami).

b) nadarjeni in talentirani otroci.

Cilj programa je usposobiti kvalificirane strokovnjake, ki bodo znali prepoznati razvojne značilnosti in potrebe omenjenih skupin otrok, sodelovati pri oblikovanju individualiziranega učnega programa in organizaciji prilagajanja v procesu vzgoje in izobraževanja, načrtovati, usmerjati, izvajati in evalvirati svoje poučevanje.

Enako pomemben je cilj usposobiti strokovnjake, ki bodo razumeli in se zavzemali za ustvarjanje inkluzivnega okolja, v katerem se razvija občutljivost za sprejemanje drugačnosti, pozitivna pričakovanja in odstranjevanje ovir za uresničevanje enakih možnosti za vse otroke.

Pomemben cilj je tudi usposabljanje za sodelovanje z drugimi strokovnjaki ter za delo s starši, ki jih je treba motivirati za sodelovanje v procesu krepitve, izvajanja pomoči in podpore svojim otrokom.

Poleg tega je pozornost namenjena osebni in strokovni razvoju učiteljev ter krepitvi njihovih praktičnih veščin.

V programu bodo udeleženci pridobili splošne kompetence oz. učne izide:

- ki se nanašajo na učinkovito poučevanje in vzgojo različnih skupin otrok s posebnimi potrebami ter vključujejo osnovna načela in postopke načrtovanja, izvajanja in vrednotenja učnega procesa. Udeleženci bodo usposobljeni, da na osnovi upoštevanja razvojnih značilnosti in individualnih razlik učencev v učnem procesu sooblikujejo individualiziran učni načrt, prilagajajo učni proces, izvajajo individualizacijo in diferenciacijo. Izredno pomembna kompetenca je tudi ustvarjanje optimalnega inkluzivnega okolja in uporaba različnih učnih metod in strategij, ki spodbujajo miselno aktivnost in sposobnosti učencev za vseživljenjsko učenje. Pomembna je tudi kompetenca za uporabo različnih načinov spremljanja in preverjanja napredka učencev v skladu s cilji ter podajanje konstruktivnih povratnih informacij.

- Da bi bilo poučevanje otrok s posebnimi potrebami učinkovito, morajo biti njihovi učitelji usposobljeni za podporo in strokovno pomoč (individualno in skupinsko), svetovanje, spodbujanje razvoja komunikacijskih veščin, socialnih veščin ipd. Prav tako se morajo učitelji usposobiti za zmanjševanje različnih ovir v okolju in optimalno prilagajanje priložnosti za učenje otrokovim potrebam.

- Učencem s posebnimi potrebami je lahko v veliko pomoč pozitivno razredno vzdušje, varno in spodbudno učno okolje, v katerem se počutijo sprejete, v katerem se spoštuje drugačnost, spodbuja samostojnost in odgovornost ter konstruktivno rešuje konflikte in neprimerno vedenja. K temu pripomorejo tudi jasna pravila, pričakovanja in vedenja, povezana z učnim procesom in splošno organizacijo dela v razredu, zato morajo biti učitelji

otrok s posebnimi potrebami kompetentni za ustvarjanje takšnih pogojev. Pri tem bodo uspešnejši tisti učitelji, ki razmišljajo o učinkovitosti svojega dela, posvečajo pozornost svojemu strokovnemu razvoju in izpopolnjevanju, sodelovanju s starši in drugimi nosilci vzgoje in izobraževanja, sodelavci in strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja na lokalni, regionalni, državni in širši ravni.

- Strokovna usposobljenost učiteljev vključuje sposobnost samokritične refleksije lastnega dela in njegovega vrednotenja, konstruktivnega sodelovanja pri projektih, izboljševanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela in sledenje sodobnim trendom na področju vzgoje in izobraževanja s poudarkom na inkluziji.

- Program predvideva razvoj organizacijskih in vodstvenih sposobnosti, ki vključujejo dobro poznavanje stroke in delovnih pravil šole, uspešno načrtovanje in vodenje pouka in učnih procesov, sodelovanje s strokovnimi službami ipd.

Udeleženci predlaganega programa bodo imeli priložnost spoznati sodobne koncepte, metode prepoznavanja, razvrščanja in splošne razvojne značilnosti otrok s posebnimi potrebami ter razvijati in izvajati različne dejavnosti, ki so jim namenjene (pomoč, podpora in prilagoditve).

Iz priloženih dokumentov je razvidno, da se bodo udeleženci usposabljali za sodelovanje pri oblikovanju individualiziranih programov za različne skupine otrok s posebnimi potrebami, načrtovanje, oblikovanje in zagotavljanje dodatne strokovne pomoči pri prilagajanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega procesa (metode, oblike in načini dela, strategije, pripomočki, oblike podpore itd.), preverjanje in vrednotenje znanja. Pričakuje se, da bodo kompetentno razvijali odpornost otrok s spodbujanjem njihove samostojnosti, neodvisnosti, iniciativnosti in ustvarjalnosti, pa tudi sodelovanja v skupnosti, ki je povezano z vseživljenjskim učenjem, poklicno orientacijo in zaposlovanjem itd.

Z analizo ciljev, kompetenc oz. učnih izidov, navedenih v učnih načrtih predmetov, ciljev in kompetencam študijskega programa in vsebin programa, je možno zaključiti, da program Specialno-pedagoško izpopolnjevanja učiteljev za delo z otroki s posebnimi potrebami, temelji na kompetencah, pridobljenih v osnovnem pedagoškem študiju in se dopolnjuje s sodobnimi teoretičnimi (pedagogika, psihologija, specialna didaktika) ter praktičnimi znanji, potrebnimi za delo z otroki s posebnimi potrebami.

V opisu programa so navedene tudi kompetence, ki naj bi jih udeleženci razvili že pred vpisom v program (v predhodnem študiju) in se tako ne odražajo v vsebinah, navedenih v učnih načrtih predmetov. Predlagatelj predvideva, da bodo udeleženci izpopolnjevanja okrepiли te splošne in predmetno specifične kompetence z novimi spoznanji stroke.

Poudarjeni so interdisciplinarni pristopi, uporaba sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije, vseživljenjsko učenje itd.

Vsebine študijskega programa so skladne s predlagano vrsto oz. stopnjo študijskega programa. Program je namenjen predvsem že zaposlenim strokovnjakom na področju izobraževanja in usposabljanja z namenom poglobitve teoretičnega znanja s področja posebnih potreb in inkluzije. Program obsega 12 teoretičnih predmetov in obvezno praktično usposabljanje ter 2 izbirna predmeta, ki študentom omogočata izbiro vsebin, ki prispevajo h poglobljanju znanja na posameznih področjih.

Predvidene so klasične oblike dela (predavanja, seminarji, seminarske in laboratorijske vaje, integrirane vaje in samostojno raziskovalno delo, praktični pouk), pa tudi reflektivne oblike učenja (esej, študija primera, portfolio predstavitev in diskusija). Program izpopolnjevanja spodbuja vključevanje študentov v različne oblike mednarodnih izmenjav (Socrates, Erasmus idr.) ter omogoča opravljanje izbirnih predmetov na ustreznih domačih in tujih institucijah.

Predlagani program omogoča udeležencem globlji vpogled v samo naravo in problematiko različnih skupin otrok s posebnimi potrebami ter tako usposablja široko usposobljene strokovnjake, kar predstavlja osnovo za strokovno delo na najrazličnejših področjih (v izobraževalnih ustanovah po vsej Sloveniji, po celotni vertikali, v službah za usposabljanje in zaposlovanje oseb s posebnimi potrebami, centrih za socialno varstvo itd.).

c) v program integrirane znanstvene, strokovne, raziskovalne oziroma umetniške vsebine:

Visokošolski učitelji sodelujejo v številnih znanstveno raziskovalnih in strokovnih projektih, iz česar je možno sklepati, da bodo aktualne vsebine in spoznanja vnašali v izvedbo predmetov. S predlaganim programom so povezani predvsem naslednji raziskovalni projekti:

- ARRS »Inkluzija v predšolski vzgoji: dejavnik zagotavljanja enakih možnosti za razvoj posameznika in družbe ter vseživljenjskega učenja«. V obrazložitvi je navedeno, da se projekt nanaša na otroke s posebnimi potrebami in vključevanje v predšolsko vzgojo in izobraževanje, ki posledično zagotavlja enake možnosti za doseganje uspeha.
- »Razvijanje komunikacijskih zmožnosti s kulturno-umetnostno vzgojo« je projekt, vreden pohvale, še posebej, če se zavedamo, koliko težav imajo gibalno ovirani otroci pri razvijanju komunikacijskih zmožnosti in koliko jim lahko umetniška vzgoja to olajša.
- V okviru projekta »Inovativno učenje in poučevanje v visokem šolstvu (INOUP)« so bila izvedena izobraževanja na temo dela s študenti s posebnimi potrebami ter oblikovane usmeritve za vključevanje študentov s tem statusom v visokošolski študijski proces.
- Nedavni projekt ŠIPK »Delo z nadarjenimi« je še posebej zanimiv na področju spodbujanja otrokovih potencialov in vključuje otroke od vrtca naprej. Poleg tega je bilo izdanih več znanstvenih monografij s področja nadarjenosti in izvedeno vsakoletno mednarodno znanstveno srečanje na temo vzgoje in izobraževanja nadarjenih otrok.
- Predvidena nosilka enega izmed predmetov, je bila vključena v projekt Z roko v roki poMOČ, ki se ne izvaja v sklopu Pedagoške fakultete oz. Univerze na Primorskem, in katerega namen je spodbujati inkluzijo v izobraževanju.

Potencialno imajo tudi študenti možnost sodelovanja pri znanstvenem, strokovnem, raziskovalnem delu, povezanem s študijskim programom.

č) vrstni red predmetov oziroma razporejenost predmetov po semestrih in letnikih (horizontalna in vertikalna povezanost) ter njihovo kreditno ovrednotenje:

Predlagani predmetnik obsega 13 obveznih predmetov (54 ECTS, vključno s pedagoško prakso) in 2 izbirna predmeta (6 ECTS).

Program je zasnovan tako, da so predmeti med seboj horizontalno povezani. Osnovni obvezni predmeti se nanašajo na specialno didaktiko, in sicer: Metodika dela z otroki s čustvenimi in vedenjskimi težavami ali motnjami, Metodika dela z gluhi in naglušnimi, Metodika dela z osebami s komunikacijskimi in govorno-jezikovnimi motnjami, Metodika dela z otroki in mladostniki z učnimi težavami, Metode dela z nadarjenimi in nadarjenimi in dvakrat izjemnimi, Metode dela z otroki in mladostniki z dolgotrajnimi in kroničnimi oblikami bolezni, Metode dela z otroki in mladostniki z avtizmom, Metode dela s slepimi ali slabovidnimi otroki, Metode dela z gibalno oviranimi otroki. Te predmete medsebojno povezujejo predmeti: Individualizacija vzgoje in izobraževanja v inkluzivni šoli, Svetovanje, timsko delo in partnerstvo s starši v inkluzivni šoli, Psihologija otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, Praktično usposabljanje.

Od petih razpisanih izbirnih predmetov (Metode dela pri naravoslovju in matematiki za učence s posebnimi potrebami, Metodika dela pri jezikoslovnih predmetih za otroke s posebnimi potrebami, Metode dela pri družboslovju za otroke s posebnimi potrebami, Metodika dela z otroki s posebnimi potrebami pri umetnosti in Metode dela z otroki s posebnimi potrebami pri športu) udeleženci izberejo dve glede na svojo afiniteto.

Predlagatelj je na osnovi prvotnega poročila skupine strokovnjakov dopolnil učna načrta predmetov Metodika dela z otroki s čustvenimi in vedenjskimi težavami ali motnjami, Metodika dela z otroki in mladostniki z učnimi težavami, tako, da je bolj razvidno, da so vključene tudi vsebine, ki se nanašajo na otroke z motnjami v duševnem razvoju in motnjo pozornosti/hiperaktivnostjo (ADHD).

V predlogu za akreditacijo in utemeljitvi se pogosto omenja tudi vključevanje širšega okolja, poglobljanje teoretičnega znanja in vpogled v samo naravo otrok s posebnimi potrebami. Menimo, da te cilje predmetnik in učni načrti delno podpirajo. Obseg predmetov Psihologija otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami Individualizacija vzgoje in izobraževanja v inkluzivni šoli in Svetovanje, timsko delo ter partnerstvo s starši v inkluzivni šoli je po 3 ECTS.

Iz kreditnih točk pri predmetih ni razvidno ali je obseg usklajen s pogostostjo pojavljanj posamezne skupine otrok s posebnimi potrebami. Pozitivni primeri predmetov, ki podpirajo kompetence za delo s tistimi, ki imajo motnje na področjih, kjer je pojavnost večja in imajo večji obseg ECTS, so: Metode dela z otroki s čustvenimi in vedenjskimi težavami, Metode dela z osebami s komunikacijskimi in govorno-jezikovnimi motnjami in Metode dela z otroki in mladostniki z učnimi težavami. Po 6 ECTS obsega tudi predmeti Metode dela z gluhi in naglušnimi, Metode dela z otroki in mladostniki z dolgotrajnimi in kroničnimi oblikami bolezni. Le po 3 ECTS pa obsegajo predmeti Metode dela z nadarjenimi in talentiranimi ter dvojno izjemnimi, Metode dela z otroki in mladostniki z avtizmom, Metode dela z otroki s slepoto ali slabovidnostjo, Metode dela z otroki z gibalno oviranostjo.

Predlagatelj je na predlog za izboljšanje glede uskladitve zapisal mnenje, da je število ECTS skladno z obsegom vsebin in kompetenc in ni spreminjal števila ECTS po predmetih.

Predlagatelj je uskladal obseg temeljne literature pri predmetih Individualizacija vzgoje in izobraževanja v inkluzivni luči, Metode dela z gluhi in naglušnimi, Metode dela z otroki z gibalno oviranostjo, Metode dela pri naravoslovju in matematiki za učence s posebnimi

potrebami, Metode dela z otroki s posebnimi potrebami pri umetnosti ter Metode dela z otroki s posebnimi potrebami pri športu.

Izpolnjuje standarde kakovosti DA

Prednosti:

Priložnosti za izboljšanje:

Enakomerneje razporediti ECTS med predmeti oziroma nameniti večji poudarek na predmete, ki so usmerjeni na najbolj množična ali kritična področja posebnih potreb.

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

2. standard: Študijski program se po imenu, namenu in vsebini primerno umešča v predvideno področje in disciplino.

Povezanost vsebin študijskega programa, njihovo razmerje do uporabnih oziroma temeljnih znanj s področja in discipline ter idejni izbor vsebin, jasno opredeljenih in smiselno povezanih z aktualnim stanjem in razvojnimi trendi v znanosti, stroki oziroma umetnosti:

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

Priložnosti za izboljšanje:

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

3. standard: Študijski program je povezan z okoljem, v katerem visokošolski zavod deluje.

a) analize oziroma raziskave potreb zaposlovalnega okolja, trga dela in zaposljivosti diplomantov ali potreb po znanju in ciljev družbe:

Vlogi je priloženo mnenje MIZŠ iz katerega je razvidno mnenje, da je gre za področje na katerem je deficit usposobljenih strokovnjakov. Program bi zagotavljal kadrom ustrezna dodatna znanja za opravljanje dela z otroki s posebnimi potrebami in omogočil širjenje

poklicnih kvalifikacij pedagoškim in drugim strokovnim delavcem, ki imajo ustrezno stopnjo izobrazbe za delo na področju vzgoje in izobraževanja.

Vlagatelj navaja, da sodeluje z Univerzama v Ljubljani in v Mariboru ter vzgojno-varstvenimi zavodi, varstveno-delovnimi centri, zaposlitvenimi centri, službami, ki skrbijo za usposabljanje in zaposlovanje oseb s posebnimi potrebami...

V vlogi so navedeni podatki, da je med izvajalci dodatne specialno-pedagoške pomoči v osnovni šoli le 2,5 % učiteljev z dodatnim izpopolnjevalnim programom za pomoč otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami in da več kot polovica učiteljev, ki izvajajo pomoč, nima opravljenega dodatnega izpopolnjevalnega programa. Samo ena tretjina udeležencev raziskave meni, da imajo ustrezna znanja za specialno-pedagoško pomoč (Vloga, povzeto po Vršnik Perše idr., 2016. Nacionalna evalvacijska študija – Končno poročilo: Evalvacija različnih oblik dodatne strokovne pomoči).

Vlagatelj navaja, da poleg neustrezne usposobljenosti strokovnih delavcev za nudenje specialno-pedagoške pomoči, obstaja tudi deficit usposobljenih učiteljev za poučevanje na prilagojenih programih vzgoje in izobraževanja.

S programom izpopolnjevanja bi omogočili strokovnim delavcem pridobitev potrebnih znanja in izpolnitev pogojev o izobrazbi za opravljanje dela na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami.

b) razmere za praktično izobraževanje študentov:

Študijski program predvideva prakso v obsegu 15 ECTS: pri predmetu Praktično usposabljanje 40 ur oziroma 6 ECTS in dodatnih 9 ECTS pri posameznih predmetih (325 ur integrirane prakse).

Za izvajanje obveznega predmeta Praktično usposabljanje sta predvideni dve visokošolski učiteljici. Pri predmetu Praktično usposabljanje je predvidenih 40 ur vaj v delovnem okolju in 140 ur samostojnega dela (obveznost študenta je pisanje dnevnika).

Vlogi je priložen seznam organizacij, s katerimi ima fakulteta sklenjene dogovore o sodelovanju.

Omogočeno je priznavanje prakse tistim, ki že delajo z otroki s posebnimi potrebami. Pedagoška fakulteta sodeluje z vzgojno-izobraževalnimi in vzgojno-varstvenimi zavodi v okolju, še posebej izpostavijo Vrtec Koper, CIRIUS Vipava in Center za usposabljanje Elvire Vatovec Strunjan, Center za usposabljanje Janeza Levca ter Center za komunikacijo, govor in sluh... pri izvajanju praktičnega usposabljanja in izvaja s študenti različne delavnice, ki so namenjene otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami. Z organizacijami, kjer poteka praktično usposabljanje, sklepajo dogovore o usposabljanju.

Izpolnjuje standarde kakovosti DA

Prednosti:

Priložnosti za izboljšanje:

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

ZASNOVA IZVAJANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

4. standard: Zasnova izvajanja študijskega programa ustreza njegovi vsebini, sestavi, vrsti, stopnji in namenu (ciljem), tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri (kadrovski in materialni).

a) predvideni načini, oblike in potek poučevanja:

Navedene splošne kompetence, ki naj bi jih udeleženci programa pridobili, so obširne in vključujejo večino kompetenc, ki naj bi jih slušatelji že pridobili z osnovnim pedagoškim študijem. Ker pa je to program za izpopolnjevanje, naj bi se vsebine, cilji in kompetence usmerile na to, kar udeleženci programa niso absolvirali v osnovnem študiju. V učnih načrtih se splošne in specifične kompetence prepletajo in prekrivajo. Predlagatelj je upošteval predlog za izboljšanje za odpravo neskladij obsega in pomena (vsebine) med navedeno vsebino in kompetencami in prenovil sezname temeljne literature, ki so bili so pri nekaterih predmetih preobširni, za obseg in globino študija kot ga predvideva predloženi program.

Kompetence, ki se v prijavi zamenjujejo z učnimi izidi, naj bi bile preverljive. Kot način preverjanja prijava navaja projektno nalogo, esej, študijo primera, predstavitev portfolija in diskusijo. V učnih načrtih pa so kot načini preverjanja večinoma navedeni le pisni izpiti, ki jih dopolnjuje seminarska ali projektna naloga. Pri nekaterih predmetih se ocenjevanje poleg pisnega izpita dopolnjuje še s praktičnim delom, nastopom ali izdelkom, kar je skladno z vsebino in cilji predmeta.

V učnih načrtih so predvidene standardne oblike študija: predavanja, seminar, laboratorijske vaje, integrirana praksa in praktično usposabljanje. V opisu programa pa so navedene še druge sodobnejše oblike (raziskovalno delo, diskusija...). Predlagatelj je predlog za izboljšanje neusklajenosti med opisi predvidenih oblik študija v učnih načrtih in v opisu programa upošteval in priložil vlogi posodobljene učne načrte.

V večini predmetov, ki so ovrednoteni s 3 ECTS, bo študij potekal v obliki predavanj, vaj in integrirane prakse, kar je primerno razmerje za dodatno usposabljanje za neposredno delo z otroki s posebnimi potrebami. Predmeti ovrednoteni s 6 ECTS imajo poleg povečanega števila predavanj, vaj in integrirane prakse še seminar, kar omogoča uresničevanje splošnih ciljev kot so poglobljanje teoretskih znanj ali diagnostika. Določeni sta koordinatorici praktičnega usposabljanja. Pedagoška fakulteta ima sklenjene dogovore s številnimi vzgojno izobraževalnimi zavodi po vsej Sloveniji, tako da z izvajanjem praktičnega usposabljanja najbrž ne bo težav.

b) ustreznost kadrov v skladu s 13. členom meril ter:

- **področna primernost izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev in sodelavcev;**
- **zagotavljanje minimalnih raziskovalnih standardov in izpolnjevanje pogojev za mentorstvo za študijske programe tretje stopnje:**

Visokošolski učitelji, ki v programu sodelujejo, so vključeni v številne raziskovalne in aplikativne projekte tako nacionalne kot mednarodne. Vendar je le nekaj projektov s področja, ki naj bi ga pokrivalo izpopolnjevanje (učne težave pri matematiki in slovenščini, delo z nadarjenimi in talentiranimi otroki in projekt namenjen študentom s posebnimi potrebami ter projekt za odrasle s posebnimi potrebami pri doživljanju kulturno arheoloških vsebin).

Nosilci predmetov so habilitirani visokošolski učitelji s širših habilitacijskih področij, a z referencami v UN dokazujejo ustrezno strokovnost za specifično področje študija za delo z otroki s posebnimi potrebami. Vsi učitelji sodelujoči v programu imajo veljavne habilitacije ter so polno zaposleni na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, izjema je prof. R. Vute, ki je upokojen in sodeluje po pogodbi. Iz prijave pa nimamo podatka o tem, kakšna je že dosedanja pedagoška obremenitev in ali so nove obremenitve še v okviru dovoljene nadobremenitve.

Predlagatelj na predlog izboljšanja glede obremenitev pedagoškega kadra pojasnjuje, da bodo pred izvajanjem programa ustrezno razporedili pedagoško obveznost izvajalcev.

c) materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, v skladu s 15. členom meril:

Poleg na matični ustanovi, ki nedvomno ima ustrezne materialne pogoje in prostore, bo izpopolnjevanje potekalo še na sedmih dislociranih enotah po Slovenji. Na teh lokacijah ima Pedagoška fakulteta že sklenjene pogodbe za izvajanje nekaterih drugih programov. Na vseh lokacijah razen Murske sobote so na voljo tudi specializirane učilnice, kar omogoča izvajanje vseh študijskih predmetov.

Izpolnjuje standarde kakovosti DA

Prednosti:

Priložnosti za izboljšanje:

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

5. standard: Pogoji za študij in obvezne sestavine študijskega programa so določeni, pregledni in razumljivi. Omogočajo uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti vseh deležnikov v študijskem procesu.

a) pogoji za vpis v študijski program in napredovanje študentov:

Za vpis v študijski program mora oseba izpolnjevati sledeča pogoja:

- pridobljena izobrazba najmanj prve stopnje (zaključen visokošolski strokovni študijski program ali univerzitetni študijski program) oziroma izobrazba po študijskih programih, po katerih se pridobi izobrazbo, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi prve stopnje
- in pedagoško-andragoška izobrazba.

Kot pogoj za vpis predlagatelj navaja tudi, da bo s tem študijskim programom za izpopolnjevanje kandidat izpolnjeval z zakonom in drugimi predpisi določene pogoje o izobrazbi za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v prilagojenih programih za predšolske otroke s posebnimi potrebami, prilagojenih izobraževalnih programih, posebnih programih vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami in v vzgojnih programih otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Sledeče prepoznavamo kot dejstvo in ne kot pogoj za vpis.

Predlagatelj navaja, da se v program za izpopolnjevanje lahko vključijo tudi nezaposleni kandidati, če izpolnjujejo splošne pogoje za vključitev.

Navedena so tudi merila v primeru sprejetja sklepa o omejitvi vpisa. Prednost bodo imeli kandidati, ki so zaposleni na področju vzgoje in izobraževanja, s priporočilom delodajalca in z višjo povprečno oceno v predhodnem študijskem programu.

Pogoji za napredovanje niso relevantni, ker gre za enoletni študijski program za izpopolnjevanje.

b) merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v študijski program:

Predlagatelj bo študentom priznaval znanje in spretnosti pridobljene pred vpisom na študijski program. Program predvideva omejitev priznavanja v obsegu največ 12 ECTS, kar predstavlja 20 % celotnega študijskega programa (60 ECTS). Poleg tega je opredeljena omejitev na največ 6 ECTS za priznavanje znanje pridobljenega v javnoveljavnih programih izven študijskega programa, kjer se predvideva priznavanje ustreznih obveznih in/ali izbirnih predmetov in največ 6 ECTS za priznavanje prakse (kot pridobljene pedagoške prakse v javnoveljavnih programih s področja vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami).

Priznavanje prakse je natančno razdelano glede na obseg in priznane kreditne točke. Kandidatu, ki je pred vpisom v program ali bo v času vpisa v program za izpopolnjevanje opravil najmanj 6 tednov vzgojno-izobraževalnega dela v javnoveljavnih programih s področja vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, se lahko pedagoška praksa prizna v obsegu največ 6 ECTS. Ugotavljamo, da priznavanje 6 ECTS

ustreza celotnemu obveznemu predmetu Praktično usposabljanje. Kandidatu, ki je pred vpisom v program za izpopolnjevanje najmanj 3 tedne opravljal vzgojno-izobraževalno delo v javnoveljavnih programih s področja vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, se lahko pedagoška praksa prizna v obsegu največ 3 ECTS.

PEF UP ima na spletni strani javno objavljene obrazce za vlogo za priznavanje formalno ali neformalno pridobljenega znanja in spretnosti. O priznavanju ustreznosti in primerljivosti pridobljenih znanj in spretnosti na podlagi vloge kandidata in ustreznih dokazil odloča Senat UP PEF oz. na vlogi je opredeljena Komisija za preverjanje znanja in spretnosti (KPZS).

c) načini ocenjevanja:

Načini ocenjevanja so opredeljeni v učnih načrtih in so prilagojeni glede na cilje in predvidene študijske rezultate. Obvezni predmeti v veliki večini predvidevajo kombinacijo pisnega in/ali ustnega izpita skupaj s projektno nalogo ali seminarsko nalogo z zagovorom ali/in opravljenimi vajami in refleksijo ali nastopom z ustnim zagovorom ali terenskim delom ali pisnim izdelkom. Le en predmet je opredeljen samo na izvedbo pisnega izpita. Predmet Praktično usposabljanje se ocenjuje opisno (je opravil/a, ni opravil/a prakse) na podlagi ocene Poročila o opravljenem praktičnem usposabljanju (dnevnik prakse). Tudi pri izbirnih predmetih so načini ocenjevanja ustrezni in prilagojeni specifičnim učnim ciljem predmeta; poleg pisnega in/ali ustnega izpita vključujejo tudi oceno likovne mape, nastopa, seminarskega dela, projektne dela, praktičnih vaj.

Ocenjujemo, da so načini ocenjevanja ustrezni, omogočajo spremljanje lastnega napredka preko nadgradnje teoretičnih znanj, praktičnega in aplikativnega znanja, dela na posameznih primerih ter osredotočanja na projektne in seminarske vsebine. Načini ocenjevanja so v veliki meri znotraj predmeta dovolj raznoliki, da omogočajo preverjanje doseganja učnih izidov in kompetenc ter ustrezno zasledujejo cilj kritične presoje lastne prakse in osebni ter profesionalni razvoj.

č) pogoji za dokončanje študija:

Pogoji za dokončanje študija so uspešno opravljene vse s programom opredeljene študijske obveznosti v obsegu 60 ECTS.

d) pogoji za dokončanje posameznih delov programa, če jih ta vsebuje:

Program nima posameznih delov.

e) strokovni oziroma znanstveni naslov:

Študijski program za izpopolnjevanje ni program za pridobitev izobrazbe in ne daje strokovnega oz. znanstvenega naslova. Udeleženci in udeleženke ob zaključki dobijo javno listino - potrdilo opravljenem programu, s katero izkazuje pedagoško izobrazbo s področja dela z otroki s posebnimi potrebami, ki je sestavni del pogoja o izobrazbi, ki ga mora udeleženec izpolnjevati za opravljanje dela na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami.

f) pogoji za prehode med študijskimi programi:

Ker gre za enoletni študijski program za izpopolnjevanje ni predvidenih pogojev za prehode med študijskimi programi.

(Točka d ne velja za študijske programe tretje stopnje.)

Izpolnjuje standarde kakovosti DA

Prednosti:

Priložnosti za izboljšanje:

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

POVZETEK

Program z naslovom Specialno pedagoško izpopolnjevanje za učitelje otrok s posebnimi potrebami je bil sprejet na senatu Univerze na Primorskem 20. 4. 2022. Program naj bi zagotavljal osnovna teoretična in praktična znanja s področja prepoznavanja značilnosti in potreb in dela z otroki s posebnimi potrebami: otroci s čustvenimi in vedenjskimi težavami ali motnjami, nadarjeni in talentirani otroci (dvojno izjemni), dolgotrajno ali kronično bolni, naglušni in gluhi, otroci s komunikacijskimi in govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani, otroci z avtizmom, otroci s slepoto in slabovidnostjo.

Poudarek študija naj bi bil na izpopolnjevanju teoretičnih in praktičnih znanj za prepoznavanje potreb otrok s posebnimi potrebami in delo z njimi, za izdelavo in izvedbo individualnih programov in globljem razumevanju inkluzije in vseživljenjskem učenju.

Predlagani študijski program bo usposobil udeležence za reševanje izzivov na področju, ki je v družbi zelo aktualno in prispeval k strokovni usposobljenosti za delo z otroki s posebnimi potrebami in inkluzivni vzgoji in izobraževanju. Predlagani program je odziv na dejanske potrebe družbe in vzgoje in izobraževanja. Potrebe po izpopolnjevanju so podprte s podatki in raziskavami ter dokazujejo veliko pomanjkanje kadrov s kompetencami za delo z otroki s posebnimi potrebami na vseh ravneh izobraževanja.

Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem je dobro vpeta v okolje in ima široko mrežo partnerskih organizacij za izvajanje praktičnega usposabljanja po celotni Sloveniji.

Predmetnik podpira cilje in predvidene kompetence programa, v učnih načrtih so navedene standardne oblike študija. Program sestavlja 13 obveznih in dva izbirna predmeta, ki ju lahko udeleženci izberejo med petimi izbirnimi predmeti. Praktično izobraževanje obsega 15 kreditnih točk (predmet Praktično usposabljanje 6 in 9 integrirana praksa). Predmeti se horizontalno povezujejo, ker so po svoji temeljni vsebini (učnem predmetu) vsebinsko različni. Priložnost za izboljšanje je prilagoditev števila kreditnih tako, da bo poudarek na predmete, ki so usmerjeni na najbolj množična ali kritična področja posebnih potreb. Predvideni visokošolski učitelji imajo ustrezne habilitacije, razen enega so na Pedagoški fakulteti zaposleni. Vključeni so v številne raziskovalne in aplikativne projekte. Materialne razmere za izvedbo so ustrezne. Predvidena je izvedba na matični ustanovi, in sedmih dislociranih enotah po Sloveniji.

Opredeljeni pogoji za vpis in merila za priznavanje znanja in spretnosti. Študentu je lahko priznana do 20 % krednih točk programa. Za ocenjevanje znanja so predvidene raznolike metode, ki omogočajo spremljanje lastnega napredka in doseganje učnih izidov in kompetenc. Pogoj za dokončanje so opravljene obveznosti pri vseh predmetih. Udeleženci

po uspešnem dokončanju obveznosti pri vseh predmetih ne pridobijo strokovnega naziva temveč potrdilo o opravljenem izpopolnjevanju.

SUMMARY

The programme entitled " SPECIAL PEDAGOGICAL TRAINING FOR TEACHERS OF CHILDREN WITH SPECIAL NEED" was adopted by the Senate of the University of Primorska on 20 April 2022. The programme is intended to provide basic theoretical and practical knowledge in the field of identifying the characteristics and needs of and working with children with special needs: children with emotional and behavioural problems or disorders, gifted and talented children, long-term or chronically ill, hearing-impaired and deaf children, children with communication and speech-language disorders, physically handicapped children, children with autism, children with blindness and visual impairment.

The focus of the study is planned on improving theoretical and practical skills to identify and work with children with special needs, to design and implement individualised programmes and to develop a deeper understanding of inclusion and lifelong learning.

The proposed study programme will train participants to meet the challenges in a field that is highly relevant in society and contribute to professional competence in working with children with special needs and inclusive education. The proposed programme is a response to the real needs of society and education. The training needs are supported with actual research findings and demonstrate a serious shortage of staff with competences for working with children with special needs at all levels of education.

The Faculty of Education of the University of Primorska is well integrated into the environment and has a wide network of partner organisations for practical training throughout Slovenia.

The curriculum supports the objectives and competences of the programme, and the standard forms of study are indicated in the curricula. The programme consists of 13 compulsory subjects and two elective subjects, which participants can choose from five elective subjects. The practical training consists of 15 credits (Practical Training 6 and Integrated Practice 9). The subjects are horizontally linked because they are different in terms of their core content (subject matter). Opportunities for improvement are to align the number of credits.

The envisaged higher education teachers have the appropriate habilitations, and all but one is employed by the Faculty of Education. They are involved in several research and applied projects. The material conditions for implementation are adequate. The implementation is planned to take place at the home institution and at seven outposts in Slovenia.

Entry requirements and criteria for recognition of skills are defined. Students may be awarded up to 20 % of the credits of the programme. A variety of methods are provided for the assessment of knowledge to monitor own progress and the achievement of learning outcomes and competences. Completion is conditional on the completion of the requirements in all subjects. Upon successful completion of the requirements in all subjects, participants will not be awarded a professional title but a certificate of completion.

Izpolnjevanje standardov kakovosti

Izpolnjuje standarde kakovosti
<p><i>Navedite do 10 ugotovljenih primerov izpolnjevanja standardov kakovosti študijskega programa.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Predlagani študijski program po vsebini in sestavi ponuja celovito znanje in omogoča doseči postavljene cilje. Učitelji, ki so v predhodnem študiju osvojili osnovne pedagoške kompetence, se bodo usposobili za prepoznavanje razvojnih značilnosti in potreb otrok s posebnimi potrebami, sodelovanje pri pripravi individualiziranih učnih načrtov, ustvarjanje inkluzivnega učnega okolja, sodelovanje z drugimi strokovnjaki in starši - Visokošolski učitelji sodelujejo v raziskovalnih, razvojnih in aplikativnih projektih in lahko posredujejo študentom aktualne vsebine in ugotovitve znanstveno-raziskovalnega in razvojnega dela. - Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem je dobro vpeta v okolje in ima široko mrežo partnerskih organizacij za izvajanje praktičnega usposabljanja. V program je vključena praksa v obsegu 15 ECTS predmet Praktično usposabljanje in integrirana praksa v posamezne predmete). - Predlagani program predstavlja odziv na potrebe sodobne šolske realnosti in odgovor na potrebe sodobne družbe. - Za izvedbo so predvideni ustrezni materialni in kadrovske viri. - Določeni so pogoji vpis, priznavanje predhodno pridobljenega znanja in raznoliki načini ocenjevanja, pogoji za dokončanje študija.
Delno izpolnjuje standarde kakovosti
<p><i>Navedite do 10 ugotovljenih primerov delnega izpolnjevanja standardov kakovosti študijskega programa.</i></p>
Ne izpolnjuje standardov kakovosti
<p><i>Navedite do 10 ugotovljenih primerov neizpolnjevanja standardov kakovosti študijskega programa.</i></p>

Odličnost

<p><i>Ali kako opažanje, ki ste ga ugotovili pri izpolnjevanju standardov kakovosti študijskega programa, sodi v kategorijo odličnih dosežkov oz. presežkov in bi lahko bilo zgled drugim visokošolskim zavodom v Sloveniji ter predlagate, da ga NAKVIS javno izpostavi? Prosimo za obrazložitev.</i></p>
--

Priloge:

- soglasje članov skupine strokovnjakov k poročilu.